

СТАНОВИЩЕ

за научноизследователската и преподавателската дейност
на **гл. ас. д-р Георги Иванов Жечев**,
кандидат в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално
направление 2.1. Филология (фонетика и фонология на френския език),
обявен от СУ „Св. Климент Охридски“ в ДВ, бр. 13/17.02.2015 г.

от члена на научното жури доц. д-р Снежина Любозарова Димитрова,
Катедра по англицистика и американистика, ФКНФ, СУ „Св. Климент Охридски“

Главен асистент д-р Георги Иванов Жечев е единственият кандидат за конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 2.1. Филология (фонетика и фонология на френския език), обявен от СУ „Св. Климент Охридски“ в ДВ, бр. 13/17.02.2015 г. Георги Жечев е редовен асистент в Катедра “Романистика” на ФКНФ към Софийския университет „Св. Кл. Охридски“ от 1990 г. (главен асистент – от 1997 г.), като през този период е водил лекции и упражнения по повече от 15 задължителни и избираеми учебни дисциплини в бакалавърската и магистърската програми на катедрата и е ръководил курсови и дипломни работи на студенти както в областта на френската фонетика и фонология, така и в сферата на езиковите политики и словесното общуване. През 1997 г. защитава “cum laude” докторската си дисертация на тема “Ghost vowels and syllabification. Evidence from Bulgarian and French” в Scuola Normale Superiore в Пиза, Италия, под научното ръководство на проф. Пиер Марко Бертинето. Бил е гост-преподавател в университети във Франция (Клермон-Феран, Орлеан, Бордо), Грузия (Тбилиси), Нова Каледония (Нумеа). Специализирал е в различни висши учебни заведения в Италия, Франция и Канада.

Научната степен, преподавателската заетост и трудовият стаж на гл. ас. д-р Георги Жечев са в пълно съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника на СУ „Св. Климент Охридски“ за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в частта им за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Тематичното многообразие на научноизследователската дейност на кандидата рефлектира в подбора на публикациите, представени за участие в конкурса. Те включват монографията „Аспекти на палатализациите: романски и славянски фонологични процеси“, както и пет допълнителни тематично свързани статии (глави в сборници), които представят работата на д-р Жечев в рамките на Унверситетската агенция на Франкофонията и по методологично свързани с тази дейност проекти. Подборът на научни трудове свидетелства за широтата на научните интереси на Георги Жечев, а именно обща, френска и сравнителна фонетика и фонология, езикова ситуация и езикови политики в и извън България, франкофонски изследвания.

На първо място ще разгледам по-подробно основната и хронологично най-новата публикация на д-р Г. Жечев – монографията „Аспекти на палатализациите: романски и славянски фонологични процеси“ (УИ „Св. Климент Охридски, 2015). В нея авторът изследва многобройните фонетични и фонологични аспекти на явлениято „палатализация“ в различни романски и славянски езици и езикови разновидности както в синхронен, така и в диахронен план. Обектът на научно изследване и групите езици, в които се анализира неговото проявление, предполагат солидна теоретико-приложна подготовка и разностранни езикови компетенции на изследователя. Веднага следва да се отбележи, че у автора д-р Жечев тези необходими условия за успешно справяне с нелеката аналитична задача са безспорно налице.

Още с Увода си изследването на Г. Жечев успява да заинтригува читателя, като му поднася интересни примери за палатализации, извлечени от библейски сюжети от Стария завет до съвременен рап, като с това го убеждава в значимостта на научната тематика. В контекста на изследването явление авторът дискутира въпроси като езиково многообразие и вариация в езиците, ареал и ареална лингвистика, езиков стандарт и диалект, типове езикови разновидности (тополекти, региолекти, социолекти), механизми на езиковата промяна (трансмисия и дифузия по Лабов), езиково родство и езиков афинитет и др. Явлението палатализация е представено от позициите на артикулационната, акустичната и перцептивната фонетика, като се акцентира върху разликата между палаталност и палатализираност. Резюмирани са различните известни начини за писмено белязване на палатализираност. В акустично отношение е посочена ролята на формантните преходи на F2 и F3 на следходната гласна за разпознаването на палаталността, както и важните за обяснение на перцепцията и фонологизирането на фрикативния шум теории на Охала и Клементс. Последната част от увода е посветена на дефинирането на палатализацията във фонологията от гледна точка на типологията на фонологичните процеси, на линейната и нелинейната (многолинейната) фонология и на Теорията на оптималността (ТО). Фонологичната

същност на палатализацията е определена като процес на взаимодействие между съгласен и гласен звук, чиято специфика се състои във възможност за промяна и в мястото, и в начина на учленение. Възприемат се четирите елемента, лежащи според Рубах в основата на палатализационната типология, както и четирите асиметрии, характерни за палатализациите според Кочетов. Въведени са и елементи от морфофонологичната теория на Дреслер.

Дори този кратък обзор на уводната част от монографията на Г. Жечев по убедителен начин демонстрира солидната подготовка на автора в дисциплини като обща и експериментална фонетика и фонология, както и в такива модерни бързо развиващи се области на научното познание като социофонетика, вариационна теория и др. Данните и примерите от всички езици са транскрибирани систематично според конвенциите на Международната фонетична асоциация, което ги прави ясни и лесно съпоставими. Възприемането и последователното прилагане на транскрипционните принципи на Асоциацията представлява съществен принос на изследването и го отличава от болшинството съществуващи анализи на палатализациите.

В следващата глава на монографията е изяснен понятийният апарат, който е изключително богат и разностранен предвид на многообразието на обхванатите в изследването теоретични модели за анализ: от „класическата“ теория за различителните признаци, през различни нейни допълнения и модификации, до съвременни нелинейни (многолинейни) модели. Специално внимание е отделено на специфичния статут на признака [коронален] и на обяснението на особеностите на монофонемната интерпретация на африкатите. Третата глава е ключова за изследването, тъй като е посветена на подробното описание на палатализационни явления от двата ареала и анализа им в различни теоретични рамки. В първата част фокусът е върху славянските палатализации, като са разгледани последователно трите палатализации на веларните и теориите за тяхната хронология, палатализацията на денталните съгласни, повърхностната палатализация, африкатното редуване и йотизацията. Представени са генеративни (Чомски – Хале, Велчева), нелинейни (Леонар, Клементс – Хюм) и ТО (Рубах) анализи на славянските палатализации. Илюстративният материал е богат и разнообразен (български, руски, полски, словашки, чешки, украински, белоруски). Във втората част, посветена на романските палатализации, по паралелен начин са представени първата и втората палатализация на веларните, на денталните и ликвидните съгласни, географските граници на явлението в галороманския ареал и палатализацията пред йот в италиански. Следват фонологичните анализи на Леонар, Калабрезе, Якобс и Монтьрой. Изложението тук също е богато илюстрирано с разнообразни примери от различни области на ареала, някои от които са не само любопитни, но и

доста „екзотични“ за читателя, който не е франкофон. Сходната логика на изложението подчертава както сходствата, така и различията между романските и славянските палатализационни процеси. Заключението съдържа авторовите изводи относно паралелите в двата ареала, разликите по отношение на някои ограничения и филтри, обяснителната сила на различните аналитични подходи и механизмите на промяна.

Интересната и актуална тема на представената за участие в конкурса монография, съчетана с модерния аналитичен подход, богатият емпиричен материал, задълбочените анализи и представената литература свидетелстват за солидната теоретико-практическа лингвистична подготовка и отличната библиографска осведоменост на д-р Георги Жечев. Приносните моменти на труда са многобройни и са коректно и систематично изложени в съответната справка, която е част от представената от кандидата документация за участие в конкурса. В резюме те включват: единна транскрипция на палатализациите, паралелно представяне на синхронни и диахронни палатализационни процеси в два езикови ареала и анализ на богат емпиричен материал, в т.ч. и от по-редки езикови разновидности, с помощта на класически, генеративни, постгенеративни фонологични модели и Теорията на оптималността. Доколкото ми е известно, научният труд на д-р Жечев представлява единственото паралелно изследване на палатализациите в славянските и романските езици в рамките на самостоятелна монография.

Петте допълнителни публикации, представени от д-р Георги Жечев за участие в конкурса илюстрират другия основен комплекс от научни интереси на кандидата, а именно франкофонските изследвания и езиковите политики. Тези публикации са най-вече продукт на работата на Г. Жечев по редица международни проекти (изброени в автобиографията на кандидата, стр. 5-6). Тези изследвания включват: описания и анализи на статуса на френския, българския и на малцинствените езици в България според метода на Шодасон; хронологично представяне на езиковата ситуация в българските земи от периода на Османската империя до наши дни; критичен анализ на метода LAFDEF и предложения за адаптирането му с оглед на спецификите на билингвалното обучение в източно-европейски контекст; изследване и критичен анализ на изучаването на малцинствени езици в България; описание на българската езикова ситуация на всички етапи на образованието и изследване на градските езикови ситуации в няколко големи града в страната по съпоставим метод, използван от още 18 страни-участнички в рамките на мащабен проект на Британския съвет с подкрепата на Европейската комисия. Може би най-яркото доказателство и признание за значимостта на работата на д-р Г. Жечев в горепосочените научни области е неговото членство в редица авторитетни международни

организации като Международната федерация на преподавателите по френски език (член на Управителния съвет и заместник-председател на Комисията за Централна и Източна Европа), Франкофонския регионален център за Централна и Източна Европа и др. (подробен списък може да се види в автобиографията на кандидата, стр. 11-12).

В заключение, представените за участие в конкурса материали и научни трудове не оставят никакво съмнение в научните и преподавателските качества на кандидата. С пълно убеждение предлагам на уважаемото научно жури **да избере гл. ас. д-р Георги Иванов Жечев за доцент по професионално направление 2.1. Филология (фонетика и фонология на френския език).**

София, 01.06.2015 г.

Подпис: / /

Доц. д-р Снежина Димитрова